

Hazine-i Evrak

ARŞİV VE TARİH ARAŞTIRMALARI DERGİSİ
JOURNAL OF ARCHIVAL AND HISTORICAL RESEARCHES

5

Hazine-i Evrak

ARŞİV VE TARİH ARAŞTIRMALARI DERGİSİ
JOURNAL OF ARCHIVAL AND HISTORICAL RESEARCHES

Türkiye Cumhuriyeti Cumhurbaşkanlığı Devlet Arşivleri Başkanlığı yayınıdır.
Her türlü yayın hakkı saklıdır.

*Published by the Presidency of the Republic of Türkiye Directorate of State Archives.
All Rights Reserved.*

İstanbul 2023

Hazine-i Evrak

Cilt: 5, Sayı: 5, 2023

ISSN 2687-6515 / e-ISSN 2687-6019

Sahibi / Owner

Türkiye Cumhuriyeti Cumhurbaşkanlığı Devlet Arşivleri Başkanlığı adına
On Behalf of the Presidency of the Republic of Türkiye Directorate of State Archives
Prof. Dr. Uğur ÜNAL

Yayın Yönetmenleri / Editorial Directors

Doç. Dr. Muhammet Ahmet TOKDEMİR
Cevat EKİCİ

Yazı İşleri Müdürü/ Editor in Chief

Ahmet ÖZKILINÇ

Editör / Editor

Mesut DEMİR

Editör Kurulu / Board of Editors

Mesut DEMİR
Mehmet Selim TEMEL
Kemal GURULKAN
Yiğit Ali TEPE

Yayın Kurulu / Publishing Board

Prof. Dr. Uğur ÜNAL (Devlet Arşivleri Başkanlığı)
Prof. Dr. Güray KIRPIK (Gazi Üniversitesi)
Prof. Dr. Ali Fuat ÖRENÇ (İstanbul Üniversitesi)
Prof. Dr. Fatih RUKANCI (Ankara Üniversitesi)
Doç. Dr. Muhammet Ahmet TOKDEMİR (Devlet Arşivleri Başkanlığı)

Bilim ve Danışma Kurulu / Science and Advisory Board

Prof. Dr. Mahmut AK (İstanbul Üniversitesi)
Prof. Dr. Dündar Ali KILIÇ (Atatürk Üniversitesi)
Prof. Dr. Faisal AL-KANDERİ (Kuveyt Üniversitesi)
Prof. Dr. Hakan ANAMERİÇ (Ankara Üniversitesi)
Prof. Dr. Evangelia BALTA (Yunanistan)
Prof. Dr. Kemal BEYDİLLİ (İstanbul Üniversitesi/Emekli)
Prof. Dr. Arif BİLGİN (Sakarya Üniversitesi)
Prof. Dr. İdris BOSTAN (İstanbul Üniversitesi/Emekli)
Prof. Dr. Hüseyin ÇINAR (Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi)
Prof. Dr. Niyazi ÇIÇEK (İstanbul Üniversitesi)
Prof. Dr. Yasemin DEMİRCAN (Gazi Üniversitesi)
Prof. Dr. Feridun M. EMECEN (İstanbul 29 Mayıs Üniversitesi)
Prof. Dr. Çağrı ERHAN (Altınbaş Üniversitesi)
Prof. Dr. Suraiya FAROQHI (İbn Haldun Üniversitesi)
Prof. Dr. Pal FODOR (Macar Araştırmaları Merkezi / Macaristan)
Prof. Dr. Muhammed HARB (İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi)
Prof. Dr. Necdet HAYTA (Gazi Üniversitesi)
Prof. Dr. Mehmet İPŞİRLİ (İstanbul Medipol Üniversitesi)
Prof. Dr. Taha Niyazi KARACA (Yozgat Bozok Üniversitesi)
Prof. Dr. Recep KARACAKAYA (İstanbul Medeniyet Üniversitesi)
Prof. Dr. Osman KÖSE (Milli Savunma Üniversitesi)
Prof. Dr. Yılmaz KURT (Ankara Üniversitesi / Emekli)
Prof. Dr. Kemalettin KUZUCU (Marmara Üniversitesi)

Prof. Dr. **Özgür KÜLCÜ** (Hacettepe Üniversitesi)
Prof. Dr. **Muhittin MACİT** (Bakü Kültür ve Tanıtma Ataşeliği)
Prof. Dr. **Zekai METE** (Bandırma Onyeddi Eylül Üniversitesi)
Prof. Dr. **Şahin MUSTAFAYEV** (Azerbaycan Milli İlimler Akademisi)
Prof. Dr. **İlber ORTAYLI** (MEF Üniversitesi)
Prof. Dr. **Mehmet ÖZ** (Hacettepe Üniversitesi)
Prof. Dr. **Abdülkadir ÖZCAN** (Fatih Sultan Mehmet Vakıf Üniversitesi)
Prof. Dr. **Neşe ÖZDEN** (Ankara Üniversitesi)
Prof. Dr. **Fikret SARİCAOĞLU** (İstanbul Üniversitesi)
Prof. Dr. **Yusuf SARINAY** (TOBB Ekonomi ve Teknoloji Üniversitesi)
Prof. Dr. **İlhan ŞAHİN** (İstanbul 29 Mayıs Üniversitesi)
Prof. Dr. **Hale ŞIVGIN** (Gazi Üniversitesi)
Prof. Dr. **Fahrettin TIZLAK** (Akdeniz Üniversitesi)
Prof. Dr. **Erkan TURAL** (Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi)
Prof. Dr. **Refik TURAN** (Gazi Üniversitesi)
Prof. Dr. **İsmail TÜRKÖĞLU** (Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi)
Prof. Dr. **Selma YEL** (Gazi Üniversitesi)
Prof. Dr. **Gültekin YILDIZ** (Milli Savunma Üniversitesi)
Doç. Dr. **Togay Seçkin BİRBUDAK** (Gazi Üniversitesi)
Doç. Dr. **Celil BOZKURT** (Düzce Üniversitesi)
Doç. Dr. **Ersin KIRCA** (Kocaeli Üniversitesi)
Doç. Dr. **Mehmet KORKMAZ** (Milli Savunma Üniversitesi)
Doç. Dr. **Hasan IŞIK** (Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi)
Doç. Dr. **Halil ÖZŞAVLI** (Şanlıurfa Milletvekili)
Doç. Dr. **Bahattin YALÇINKAYA** (Marmara Üniversitesi)
Dr. **Muhammed AKDOĞAN** (İzmir Kâtip Çelebi Üniversitesi)
Dr. **Nil BAYDAR** (Yazma Eserler Kurumu)
Dr. **Ersin DURMUŞ** (Ankara Sosyal Bilimler Üniversitesi)
Dr. **Fuad AL-ŞAMI** (Yemen Milli Arşivi)
Dr. **Yasin YILDIZ** (Milli Saraylar Başkanlığı)
Murat BARDAKÇI (Cumhurbaşkanlığı Kültür Politikaları Kurulu)
Alparslan BAŞAR (Devlet Arşivleri Başkanlığı)
Sebahattin BAYRAM (Devlet Arşivleri Başkanlığı)
Serkan MENTEŞ (Cumhurbaşkanlığı Bilgi ve Belge Yönetimi Başkanlığı)
Muhammet SAFİ (Cumhurbaşkanlığı Arşiv Daire Başkanı)
Ahmet ŞAHİN (Devlet Arşivleri Başkanlığı)
Mehmet TAŞTAN (Devlet Arşivleri Başkanlığı)
Engin YÜRÜR (Büyükelçi-Dışişleri Bakanlığı Andlaşmalar Genel Müdürü)

Hakemler / Referees

Prof. Dr. **Bilgin AYDIN** (İstanbul Medeniyet Üniversitesi)
Prof. Dr. **Yılmaz KARADENİZ** (Amasya Üniversitesi)
Doç. Dr. **Mustafa Celil ALTUNTAŞ** (İstanbul Üniversitesi)
Doç. Dr. **Tahir BİLİRLİ** (Karabük Üniversitesi)
Doç. Dr. **Şefaattin DENİZ** (İstanbul Üniversitesi)
Doç. Dr. **Erkan IŞIKTAŞ** (Siirt Üniversitesi)
Doç. Dr. **Merve KARAÇAY TÜRKAL** (Gümüşhane Üniversitesi)
Doç. Dr. **Sacit UĞUZ** (Hatay Mustafa Kemal Üniversitesi)
Doç. Dr. **İlyas YILDIRIM** (Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi)
Dr. **Eralp Yaşar AZAP** (Devlet Arşivleri Başkanlığı)
Dr. **Özlem MURAZ BUDAK** (Gaziantep Üniversitesi)
Dr. **Aydın ÇAKMAK** (İstanbul Üniversitesi)
Dr. **Kasım HIZLI** (Devlet Arşivleri Başkanlığı)
Dr. **Serkan POLAT** (Yozgat Bozok Üniversitesi)

Grafik Tasarım / Graphic Design Muhammed Nur ANBARLI / Vahdettin ATIK

Kapak: BOA, TŞH. 1406, Sultan Abdülmecid Tuğrası (1264)

Hazine-i Evrak Arşiv ve Tarih Araştırmaları yılda bir kez yayımlanan ulusal hakemli bir dergidir. Dergide, yer alan makalelerin ilmî ve fikrî sorumluluğu yazarlarına aittir.

Hazine-i Evrak Journal of Archive and Historical Researches is a refereed journal published once a year. The scientific and intellectual responsibility of the articles in the journal belongs to the authors.

İletişim / Contact

Türkiye Cumhuriyeti Cumhurbaşkanlığı Devlet Arşivleri Başkanlığı
Osmanlı Arşivi Külliyesi
İmrahor Caddesi, Sadabad Mevkii, No: 33 Kâğıthane, İstanbul
Tel: 0 212 314 9423

dergi.hazineievrak@devletarsivleri.gov.tr
<https://dergipark.org.tr/tr/pub/hed>

Dizinler / Indexes

Başlangıç Tarihi: 2020

Hazine-i Evrak Arşiv ve Tarih Araştırmaları Dergisi TÜBİTAK ULAKBİM Sosyal ve Beşeri Bilimler Veri Tabanı'nda dizinlenmektedir.

İçindekiler / Table of Contents

vii

Sunuş / Foreword

ix

Editör'den / From the Editor

ARAŞTIRMA MAKALELERİ / RESEARCH ARTICLES

3

Habibullah Habib-Kemal Yıldız

XV-XVI. Asır Bursa Şer'iyce Sicilleri Örnekliğinde İcâreli Vakıfların Tarihi Seyri ve En Erken Tarihli İcâreteynli Vakıflar

Historical Process of Waqfs with Ijâra in the Example of XV-XVI Century Bursa Shariyya Registers and the Earliest Waqfs with Ijâratayn

33

Ersin Kırca

Dönemin Yazarlarının Gözünden Kemankeş Kara Mustafa Paşa (1639-1644)

Kemankeş Kara Mustafa Pasha through the Eyes of the Writers of the Period (1639-1644)

63

Ömer Alkaç

İran'da Kaçar Dönemi Protesto Kültürü: Bestnişînî

Protest Culture of the Qajar Period in Iran: Bast-Neşînî

85

Kayhan Çay

Temettuat Defterlerine Göre Ginolu Kazasında İktisadi Faaliyetler

Economic Activities in Ginolu District According to Temettuat Registers

III

Kemal Faruk Aksoy

I. Dünya Savaşı'nın Medresetü'l-Kudat Faaliyetleri Üzerindeki Etkisine Bir Örnek:
Giriş İmtihanlarının Değerlendirmesi

An Example of the Effect of World War I on Medresetü'l-Kudat Activities: Evaluation of Entrance Exams

129

Senem Cıvgın

Enver Paşa ve Askeri Alandaki Reform Faaliyetleri (1914-1918)

Enver Pasha and Military Reform Activities (1914-1918)

KİTÂBİYAT / BOOK REVIEWS

179

Umut Soysal

Arşivciliğimizin Yüz Yılı (1846-1945)

One Hundred Years of Our Archivism (1846-1945)

189

Hazine-i Evrak Arşiv ve Tarih Araştırmaları Dergisi Yayın İlkeleri

Hazine-i Evrak: Journal of Archive and Historical Researches Publication Guidelines

191

Hazine-i Evrak Arşiv ve Tarih Araştırmaları Dergisi Yazım Kuralları

Hazine-i Evrak: Journal of Archive and Historical Researches Writing Rules